

Korunk egyik nagy misztikusa Bernadette Roberts élményei

Dr. Szász Ilma előadása¹

Először is szeretném megmutatni *Bernadette Roberts*² két fényképét³. Ezeket a felvételeket tisztelt barátom, *Kürthy Pál* készítette, aki meglátogatta őt *Santa Monicaban*, és remélem, elmondja majd nekünk, hogy milyen is volt ez a találkozás. Lássuk először azonban a képeket, amelyek tavalyelőtt készültek. Engem a szemei nagyon lenyűgöznek: mélységesen mély barna szemei vannak. Azt hiszem, hogy közvetlensége és egyszerűsége is kitűnik a képekről; egyébként jelenleg ötvennyolc éves.

Bernadette Roberts életéről röviden a következőket mondanám. 1931-ben született Amerikában, értelmiségi családban. Öt éves korától *immanencia* élményei voltak, tizenöt éves korában kolostorba lépett a *Karmelitákhoz* és huszonnégy éves koráig volt itt, amikor is az *unio mystica* állapotát megélte. Ezt követően elhatározta, hogy belép a „piactérre” és végig fogja élni a normális emberi életet. Elvégezte a tanári főiskolát, tanított alsó-, közép és főiskolákon. Férjhez ment és szült négy gyermeket. Úgy gondolta, hogy ez a hivatása, ennyi és nem több. Közben természetesen folytatta kontemplatív életét.

Húsz év múlva következett be az a nagy fordulat, amire egyáltalán nem készült. Ezt ő úgy jelöli meg, hogy a *Self* állapotából – amit ő az *unio mystica* állapotának tart – átlépett a *No-self* állapotába. Ekkor vissza kellett vonulnia egy kolostorba, mivel hétköznapi feladatait nem tudta ellátni. A tizenéves gyerekek irányítását bátyja és sógornője vették át, ő pedig a kolostorban élte meg a további fázisokat, amelyeket el fogok mondani. Ebből kiemelkedve kijött a kolostorból – közben felnövekedett gyermekei saját otthonát alapítottak –, megírta a könyveit és előadásokat tartott. A továbbiakban majd ismét vissza kíván vonulni a kolostorba. Ennyit talán rövid előzetesként.

Szellemi fejlődésének leírását a három könyve⁴ alapján állítottam össze. Belső útjának egyes fázisait, azok megnevezéseit, az átéléseket és a konklúziókat is az ő roppant világos és didaktikus írásait hűen követve fogom ismertetni. Könyvei persze ezzel együtt sem könnyű olvasmányok. Mi, akik tényleg nagyon lelkesen olvastuk és dolgoztuk fel az írásait, úgy érezzük, hogy itt valóban egy olyan élményekkel és megélésekkel teli útról van szó, amely – ahogyan ő mondja – még tovább vezet, mint *Keresztes Szent Jánosé*. Lássuk tehát ennek a nem mindennapi lelki útnak az eddigi történetét.

1. Isten, mint immanencia

„Utam öt éves koromban kezdődött, egy lenyűgöző tapasztalattal. Magamban hirtelen egy hatalmas erő beömlését éreztem. Ha egy ballon érzékelti tudna, ezt úgy tapasztalta volna, mint amikor valaki levegőt fúj belé. Egy pillanatra azt gondoltam „szétrepedek”. Volt egy pillanat, amikor félttem is, hogy ez a *hatalom* teljesen uralmába vesz és megszűnök létezni; hogy ez mit jelent arról fogalmam sem volt. Amikor nyilvánvalóvá lett, hogy nem repedek szét, a hatalom kibírhatatlan örömmé változott át. Bár ez fokozatosan csendesült, a hatalom soha nem távozott el teljesen. Sokszor hirtelen nyilatkozott meg, végül rájöttem, hogy belül mindig megtalálhatom.

¹ Elhangzott a *Jungi Komplex-pszichoterápiás Munkacsoport* előadássorozatán 1989-ben, a Sportkórházban. Az előadás szövege hangfelvétel alapján, az *Előadóval* történt egyeztetések során került leírásra.

² „Bernadette Roberts passed away on November 27., 2017 at her home in Southern California, in her sleep” <http://bernadetteroberts.blogspot.hu/>

³ Ebben a leírásban három ismert, Bernadette Roberts-ról készült fénykép szerepel; ezek nem azok, amelyeket az *Előadó* mutatott a hallgatóságának.

⁴ Az említett három könyvről lásd pl.: http://bernadetteroberts.blogspot.hu/p/booksmanuscripts_22.html

Kilenc éves koromban csontbetegség támadott meg. Egy nap, amikor Istenhez imádkoztam, hogy segítsen ebben a bajomban, hirtelen rájöttem, hogy akár a plafonhoz is imádkozhatnék; Isten, ha ugyan hallott engem, nem szándékozott segíteni. Ekkor, a négy éve magamban hordott „barátomhoz” fordultam, és első ízben, minden reményemet és bizalmamat belé helyeztem. Ahogy ránéztem – egy bennem lévő fénylő központhoz volt hasonlítható – láttam, hogy a fénye lassan fakulni kezd a szemem előtt. Teljes eltűnésekor egy nagy fekete folt jelent meg helyette. Ahogy a fekete felhő leszállt a fejem fölött, minden összeomlott, belül és kívül, és elájultam.

Belső barátom tizennyolc hónapig nem jelent meg újra. A gyűlölet határán voltam a hatalommal szemben, mert magamra hagyott szükségem órájában. Még visszatekintve is úgy hiszem, hogy ez az esemény fejlettségi koromra való tekintettel méltánytalan volt, hogy Isten „túllicitálta” magát, és az emberi határokat túl messzire tolta ki.

A csontbetegség miatt apám Mexikóba a *Guadalupe-i Miasszonyunk szentélybe* vitt el gyógyulni. Minden bizalmat Istenről *Máriába* helyeztem át, és ez szerencsés fordulat volt. Miután Isten elhagyott engem, semmiért nem imádkoztam hozzá. De Mária más, ő csodákat tesz, és mindig értünk. Míg a szüleim a csontjaimért imádkoztak – amelyekről tudtam, hogy úgymint meggyógyulnak – én azt kértem, hogy lássam Istent, és Mária megígérte.”

2. Isten, mint immanens és transzcendens. Krisztus, mint edény

„Bár nap, mint nap sóváran vártam, majdnem egy évbe telt, amíg az ígéret beteljesült egy húsvét hétfőn, a magas Sierra hegyek erdőiben, egy dicsőséges tapasztalásban. Pusztá látványszerű nagyszerűségében ez a látás talán meghaladta egész életem minden tapasztalását. Tartósan megmaradó villámfényhez hasonlíthatnám, ami elvakította körülöttem a természet szépségét, ugyanúgy, mint azt, aki nézte. A szokatlan utóhatása ennek az eseménynek az előző, belső hatalom újra megjelenése volt, amelyet tizennyolc hónap távollét után már nem is vártam.”

Látjuk tehát, hogy a *transzcendencia* és az *immanencia* megjelent együtt.

„Tizenegy éves voltam. Sokat foglalkoztatott az a tanítás, hogy *Krisztus* szörnyű halált halt a bűneinkért. Ez abszurd volt, és hihetetlen. De ha nem a bűneinkért halt meg, akkor mire való volt az egész különleges halála?

Elmentem a templomba és feltettem a kérdésemet magának Krisztusnak. Bár úgy lehet mondani, nem kaptam választ, a csendes várakozás pillanataiban rájöttem valamire. Nagy erővel ütött szíven, hogy Krisztus halálának igazi tragédiája az volt, hogy senki sem értette meg.”

Azt, hogy most hogyan érti Krisztus halálát, a végén látni fogjuk. 1947-ben tizenöt éves. Anyja erősen aggodalmaskodik, hogy az iskola messzemenően nem érdekli annyira, mint saját elmélyülési gyakorlatai, ezért úgy gondolja, hogy elküldi egy, két lábbal a realitás talaján álló paphoz. Ez volt az ő szerencséje – és az édesanyja szerencsétlensége. Addig nem volt igazi vezérfonala. Keresztes Szent János hatott ugyan rá, de nem volt olyan, akiről úgy érezte, hogy követnie kellene. Ez a pap leemelte a polcra, a *Szentháromságról elnevezett Erzsébetnek* a történetét egy ragyogó feldolgozásban, és ezt adta a kislány kezébe. Ettől kezdve ez imakönyve lett, és bizonyossá vált számára, hogy azt az utat kell választania, amely a kolostoron keresztül vezet.

„Tizenöt éves koromban kaptam azt a megerősítést, ami az elinduláshoz szükséges volt. Először láttam be, hogy az Isten idebent, az „immanens” (a hatalom, vagy jelenlét, amelyet tapasztaltam) és az Isten odakünn, a „transzcendens” (akit az erdőben láttam) egy és ugyanaz. Egy következő ragyogó „látás” megadta a választ Krisztus titkára: Krisztus közepén van a *Szentháromságban* a külső, transzcendens *Atya* és a belső, immanens *Szentlélek* között. Megértettem, hogy Krisztus (az edény) minden emberi lényt képvisel, és emberi missziójának az volt a célja, hogy minket beállítson a Szentháromságnak ugyanerre a helyére. Krisztus nélkül nincs egység a teremtett (= az edény) és a nem-teremtett (= immanens-transzcendens isteni) között; valójában Krisztus nélkül nem is volna teremtettség.”

3. Átalakulási folyamat, vagy a Lélek Sötét Éjszakája

A kolostori élet kilenc éve következik. Ezalatt *kontemplatív* és *kultikus* tevékenységet folytat. Hogy a *Lélek Sötét Éjszakája* még sötétebb legyen, egy olyan zárdafejedelem asszonyt kap, aki alapjában nem érti meg. Első alkalommal, amikor bevallja, hogy imádkozás alatt ő csendbe mélyed, az kétségbeesik, hogy ez az ördög műve, megtépi ruháit, és ettől kezdve folyton-folyvást azt igyekszik bizonyítani, hogy rossz úton jár. Minden hibáját arra hozza fel bizonyítékul a fejedelemasszony, hogy ő valóban az ördög martalékává vált. 1949-ben vagyunk.

„A következő, harmadik mérföldkő már majdnem előrelátható volt. Két évig járva az ösvényen az elkerülhetetlen megtörtént; a belső isteni (az immanens Isten, vagy a mindig jelenlevő hatalom) hirtelen eltűnt és ismét egy fekete lyukat hagyott maga után. Megint egy felhő szállt le a tudatomra, mint egy lepel, amely meggátolta a normális működését. Felismertem a helyzetet a nyolc évvel azelőtti tapasztalatomból (most tizenhét voltam), csak éppen ez alkalommal az érettség és a belátás nem hiányoztak. Nem ájultam el, hanem el voltam határozva, hogy nyugodtan kitartsak, és ne tágítsak, jöjjön a pokol vagy áradat. A feladat: ennek a sötét lyuknak a mélyére jutni, meglátni, hogy az Isten, és megadni teljes éneket neki. Ez a Lélek Sötét Éjszakája és a tudat radikális megváltozásának, transzformációjának kezdete. Az isteni természetesen nem távozott, vagy tűnt el, mint ahogy a tapasztalat elhitheti; inkább csak az én-központ (ego) szökött meg.

Utunknak eddig a pontjáig, az én-centrumon keresztül, a saját területünkön tapasztaljuk az Istent. De most az isteni megrázza az én-centrumunkat, azért, hogy tapasztalhassuk Őt, mint az „életről”, a „létről” legmélyebben lakozó tapasztalatunkat, „igazi énünket”, az ismeretlent, amely egy az istenivel. Ez a végső, egyesítő reveláció majdnem két évvel az én-centrum eltűnése után következett be, jelezve a transzformációs folyamat végét, és egy új élet kezdetét.”

4. A piactéren

„Láttam, hogyha azt teszem, amit Krisztus tett, akkor feláldozom minden isteni tapasztalatomat, és Isten iránti pusztá szeretetből teljesen elfogadom ezt a változó, fenomenális magamat, és Isten szolgálatába állítom. Pedig, ha egyszer eljutottunk az egység megtapasztalásához, lehetséges olyan állapotba kerülni, amelyben egyáltalán nincs fenomenális Self. Az út ezen szakaszának inherens lehetősége, hogy valahányszor nem vagyunk elfoglalva a világgal (sőt néha még akkor is, ha el vagyunk vele foglalva), bele tudunk süllyedni ebbe az állapotba.”

Később úgy nevezi ezt, hogy a No-self felvillanásai.

„Elhatároztam, hogy feladom a tapasztalásokat és teljes szívvel átölelem a fenomenális Self tapasztalatát és földi létének minden aspektusát.”

Ekkor elmegy egyetemre; 1956-ban vagyunk. Két év egyetemi tanulmány után nagyon el van keseredve, mert úgy látja, hogy nem tanul egyebet, mint értelmetlen adathalmazokat, és már azon gondolkodik, hogy abbahagyja az egészet, amikor egyik kollégája felhívja a figyelmét egy filozófia tanárra, akinek érdemes az előadásait felvenni. Valóban, ez a professzor úgy adta elő a filozófiát, hogy egyszerre megértette: a filozófia is lehet olyan, hogy a további kontemplatív gyakorlatának kiindulópontját képezheti, és megfordítva, a kontemplatív praxis tovább építheti a filozófiát. Az lett számára egyszerre világos, hogy a bal agyféltekének is van értelme, sőt használnia kell azt.

Elvégezte az egyetemet, és utána évtizedeken keresztül mindenféle szinteken tanított. Ennek gyümölcsét könyveit olvasva mi is élvezhetjük, hiszen nagyon didaktikusán fejezi ki magát. Magánéletéről röviden annyit mond, hogy férjhez ment és négy gyereket szült. Férjéről – mikorra mi már kapcsolatba kerültünk vele – nincs hír, valószínűnek tartjuk, hogy a házassága nem volt tartós. A gyerekeit mindaddig maga nevelte, amíg a No-self élménye nem következett be. Jelenleg a gyerekek már önállóak. Megint saját szavaival:

„Húsz év telt el a következő mérföldkőig. Mindvégig a belső láng megfelelő „kivezetését” kerestem, de végül is minden kísérlet meghiúsult. Az isteni, igazi Self nem találta meg az adekvát, kielégítő kifejezést a külvilág számára.”

5. Az Egység eltűnik. No-self

1976-ban vagyunk. „A piactéri fázis végén tapasztalati tudásom volt arról, hogy az egyesítő láng nem az én és az Isten egysége, hanem Krisztusé és az Atyáé, és a lenyűgöző szeretet Krisztus és az Atya között nem az én szeretetem, hanem maga a Szentlélek.”

„Tapasztaltam, hogy a belső láng fellobog, és égő fáklyává terebélyesedik, amelyet egy belső szabályozó rendszer hol felizzít, hol pedig nem. Amikor a belső termosztát felfelé mozdul, olyan energia tör fel, amellyel az ember nem találkozott, és amely rendkívüli tapasztalatokat eredményez: levitáció, testen kívüliség, előrelátás, mások ismerete. Ilyenkor az energia azt kívánja, hogy felhasználjuk; ha ezt nem tesszük, akkor zavarja az embert. Ezek az erők főleg a belső csend órái alatt, imádkozás közben, szentmise során jelentkeznek vagy élénkülnek fel. Mások jelenlétében kemény aszkézissel leküzdhetők, és az eredmény a csend lesz. Ezeknek az energiáknak a kioltása önmagunk halálának az előjátéka.”

Más helyen ezt írja: „Energia törtek fel bennem, és szokatlan tapasztalatokra tettem szert. Az energiák kimerültek, és elvesztem ezekben az energiákban. Ekkor az energiáktól elfordultam, és ezzel letettem önmagamat is. Megkezdődött a belső harc önmagam megőrzése és feloszlása között.”

Ezekben a csendes kontemplatív években tehát megtapasztalta ezeket a rendkívüli élményeket és rendkívüli adottságokat, és az azokkal való aszkétikus küszködés közben jutott el a Self, azaz önmaga határához. Ezt egyébként így írja:

„Eljutottam addig, amit a „végső vonalnak” nevezek, ami az isteni és az öntudat utolsó ruhája közti vonal.

A pillanat, amikor ez a végső vonal feloszlik, nem tudatos; nagy csendben történik, nem is élmény. Esemény nem lehet kevésbé látványos.”

A környéken volt egy kolostor, ahová délutánként elvonult és csendben kontemplált. Úgy szokott lenni, hogy a mély csend időtartama után feszültséget érez; ez a visszatérés várásának a feszültsége. Az elmélyülés végén tehát szokta érezni, hogy rövidesen visszatér e világba. Egy napon is szokása szerint elment a kolostorba és elmerült a kontemplatív csendben, ám ezen a délutánon nem jött a visszatérés várásának feszültsége. Ő várta a feszültséget, de az nem jött, hanem megmaradt a nagy csend. És akkor bejöttek az apáca nővérek, és elkezdtek a kulcsikat csörgetni jelezvén, hogy be akarják zárni a kolostort. Tudta, hogy ezúttal nem jön a visszatérés feszültsége, és most neki innen el kell mennie. Felkelt, és amikor ment hazafelé, úgy érezte magát, mint amikor egy tollat lebegtetve szállít a szél. Teljesen súlytalanul ment hazafelé, és azt tapasztalta, hogy megszűnt az idő és csak a jelen pillanat létezik. Már az előző pillanatra sem emlékezett, nemhogy a távoli múltra.

Hazaérve vacsorát kellett készítenie a négy gyereknek. Úgy írja, hogy soha még nehezebb feladattal nem állt szemközt. Nem tudta másként megoldani, mint hogy minden egyes mozzanatot mondott magának: „Most megpucolom a sárgarépát, most darabokra vágom, most az edénybe dobom” s.í.t.

A következő napokban is a mindennapi élet rendkívüli nehézségeibe ütközött. Ha például elment az üzletbe, volt úgy, hogy rákérdeztek, hogy nem alszik-e, miközben ő legjobb tudása szerint mondta magának, hogy „én most vásárlak, ezt és ezt a kosaramba teszem”. Amit ő eközben érzékelt, az az Isten áramlása volt minden dolgon keresztül. Nem azt érezte, hogy Isten van mindennek a centrumában, hanem azt, hogy minden Isten. Ennek az élménye nyugozta le, miközben próbálta volna a kötelességeit ellátni. Ez az állapot végül is arra vezetett, hogy családjával együtt eldöntötte, hogy ismét vissza kell vonulnia a kolostorba, a gyerekek ellátását pedig azok vállalják, akiknek ez nem okoz ilyen nehézséget.

Elmondanám még az ő gyakran említett hasonlatával, hogy hogyan képzeljük el az ego, a Self és a No-self közötti átmeneteket. Ő így magyarázta ezt:

„Képzeljük el a Selfet, vagy reflexív (önmagára visszahajló) tudatosságot (öntudatot) úgy, mint egy papírlapot. Ennek eredeti centruma az *ego*. Ez sajátos akarati energia, ami vagy kifelé, a külvilág felé fordul, vagy befelé az isteni alap felé. Ha saját tudatunkkal már nem tudunk mit tenni, hogy elérjük az isteni alapot, akkor az isteni átveszi a kezdeményezést, és mintegy nyíllal átlövi, tüzellel kiégeti az ego-centrumot. Az eredmény egy sötét lyuk Önmagunkban, ami a tudat átstrukturálását teszi szükségessé.”

Ez volt az az előzetes élmény, ami kilenc éves korában érte, és azután tizenhét éves korában, amikor a nagy fekete lyuk megjelent, vagyis amikor az ego középpontját az Isten szeretete átlötte.

„Az elkövetkezőkben ez a centrum expandál, amíg csak egy keskeny terület marad a papírból, tehát az a kiegészített kis középpont egyre tovább és tovább ég, és egyre közvetlenebb kapcsolatban van az isteni alappal az ember; azután az isteni centrum még egy további expanziója, és íme: a tudatosság határai eltűnnek.”

Másutt így mondja el a Self – No-self átmenetet:

„Miután ez a vonal feloldódott, és az elme szándékosan próbált befelé nézni, hirtelen az isteni Centrum (az élő láng) csendben fellobbant és eltűnt. Gyors „zuhanás” -t éreztem. Ezután már nem lehet „befelé” nézni. Nemcsak azért, mert az elme nem működik többé reflexív módon, hanem mert a Centrum nélkül nincs többé „befelé”.”

6. Feltámadás

A No-self állapotának elérése után, mint láttuk, a mindennapi élet vitelében fellépő nehézségek miatt visszavonult a kolostorba. A No-self állapotának teljes mélységű megéléséhez az üresség poklán át vezetett az út.

„Kezdetben a csak az érzékekkel (Self, reflexív tudatosság nélkül) élt élet látványos és leírhatatlan; olyan mintha az univerzumot eksztázisban látnánk. Minden ragyog Isten csodájától és tündöklésétől, minden teret enged ennek a leírhatatlan isteninek. Bár az érzékelő szemek azt látják, amit mindenki normálisan lát, de a szem, amely felfogja ezt a víziót, nem az érzékeké, az elméé vagy a tudaté; ez a „szem” inkább az ember fejeteteje fölött van, teljesen kívül a testen, mintha a pünkösdi láng égne az ember feje fölött. Ez a látásmód teljes kilenc hónapig tartott, s akkor hirtelen egy nap a feje fölötti láng eltűnt.”

És most következik be az, amit *pokolra szállásnak* nevez. Ez 1977-ben történt és még rosszabb volt, mint amit korábban a Lélek Sötét Éjszakájának nevezett.

„A kép most halottá lett, élettelené, majdnem kövessé, – egy látszólag Istentől mentes univerzummá. Az ürességnek ebben az ürességében most első kézből megtudtam, hogy van olyan állapot, ami a mi „pokol” fogalmunknak felel meg, ami teljesen nélkülözi az istenit. Míg a lélek éjszakája a purgatórium volt, dráma, ami az én-ben játszódott, itt egészen más volt a helyzet. Itt csak a test és az érzékek viselték a súlyt, túl minden Selfen és reflexív tudatosságon, nem volt mód tapasztalni vagy elképzelni azt. Az ürességnek ez az üressége kb. négy hónapig tartott. Az állapothoz majdnem fokozatosan szoktam hozzá.”

A következő fázis viszont már a *feltámadás*.

„Egy napon, amikor sétáltam, mintha a fák fölött hirtelen Krisztust érzékeltém volna, és egyszerre tudtam, hogy ő is átment ezen az állapoton. Az Atya iránti minden szeretete és bizalma egyszer csak a semmibe torkollott, az útja az ürességében végződött, minden Atya nélkül. Az ürességek üressége azt jelenti, hogy a forma maga üres, és a forma az üresség. A reveláció az volt, hogy az isteni, vagy trinitárius Krisztus az *Örök Forma*. Ez a Forma azonban nem az, amit a közönséges érzékek formának látnak, vagy az elme formának tud (beleértve a plátói formát, vagy az isteni elme egy ideálját), vagy amit a tudat formaként tapasztal. Az Örök Forma inkább konkrét, anyagi, fizikai, – minden anyag szubsztanciája alatt meghúzódó. Megtudtam, hogy Krisztus halálának igazi természete nem a Self, vagy a reflexív tudatosság eltűnése volt, amit a poklokra – az ürességek ürességébe – való alászállás követett. Ebből az ürességből Krisztus feltámadt, hogy kinyilatkoztassa a test, az Örök Forma, Isten misztikus teste isteni természetét.”

Ez egyébként számomra is reveláció erejű közlés volt. Mindig magunkból indulunk ki, és azt szoktuk mondani, hogy úgy kell nekünk feladnunk az egonkat, ahogyan Krisztus felvitte az énjét a keresztre. Most látjuk, hogy erről szó sincs. Krisztus a pályafutása során a Selfet élte, és azt is adta fel a kereszten, nem pedig az egoját. Jézus életét követve tehát a teljesen átélt, megdicsőült Self működését láthatjuk. Ezt ismerte fel Bernadette Roberts. Így folytatja.

„A felismerés mosolyára az ürességek üressége felemelkedett, és soha többé nem találkoztam vele. Ez majdnem tizennyolc hónappal a Self eltűnése után történt. Körülbelül két-három évig is eltartott

azonban az akklimatizálódás a No-self állapotban való élés dimenziójához, amelyben az érzékeknek ébren kell maradniuk, és működniük kell minden Self és reflexív tudatosság nélkül. Az érzékek tendenciája, viszont az volt, hogy folytonosan belezuhanjanak a *Nagy Csensdbe*, lezáruljanak és kihulljanak – ami a halál. Ezt a feltámadott állapotot nem a világ számára találták ki, annyira nehéz az érzékeket ébren tartani a hétköznapi tudatossága nélkül. A feltámadott állapot nem igazán emberi állapot, és nem is az ember végső birodalma. Míg az egyesülés állapota valóban az ember igazi, érett állapota a világban, a No-self állapot azzal nem kompatibilis, és abba nem integrálható.”

„Az, hogy Krisztus negyven nap múltán a mennybe ment, jól szemlélteti, hogy a földi lét a feltámadott állapot számára vajmi keveset jelent. Halálunk előtt kellene ezt megérvünk, vagy pedig halálunk utánra marad.”

„Mintegy hat hónappal a fenti események után írtam a „No-self megtapasztalását” és azt hittem, az utam lényegében befejeződött. De mintegy egy év után, talán három-négy évvel a Self eltűnését követően, Krisztus további kinyilatkoztatása következett be.”

7. Mennybemenetel

„Áldozás után egy reggel úgy tetszett, mintha a test elkezdett volna belélegezni valamit, amit úgy jellemezhetnék, hogy éterre emlékeztető, de szagtalan *anesztetikum*, és ez szétterjedt a tüdőkből az egész testbe. Olyan volt, mintha a test minden sejtje vagy atomja, mint valami elementáris gáz vagy „isteni levegő” jelent volna meg, s a test minden eleme ebben a leírhatatlan, dicsőséges, isteni létformában lakott volna. Néhány másodperc múlva jött a mennybemenetel tapasztalásának felismerése. Ez az állapot, mint az anesztetikum, lezárja az érzékeket. Szeretném tisztázni, hogy ez a tapasztalat nem a test feloldódása vagy eltűnése, nem testen-kívülség, és nem annak megélése, hogy a lélek elhagyja a testet. Nem test-nélkülség és nem egy másik test felfedezése. Inkább annak a nyilvánvalóvá válása, hogy a fizikai test ismeretlen anyaga (Krisztus misztikus testének Örök Formája) az isteni (mennyei, dicsőséges) állapotban lakik, amely állapot a nem-megnyilvánult isteni: az Atya. Így, míg a feltámadás feltárja Krisztust, mint Örök Formát, a mennybemenetel feltárja a meg-nemnyilvánult vagy Formanélküli Atyát, mint azt a dicsőséges állapotot, amelyben az Örök Forma lakik és létezik.

A történelmi Krisztus soha nem foglalta szavakba ezt a nagy igazságot (amit úgyse értett volna meg senki), de csendben demonstrálta *feltámadásával és mennybemenetelével*.

Ez a mennybemeneteli tapasztalás nem az igazság múló megpillantása volt. Körülbelül hat hétig az isteni levegő úgy változott intenzitásában, hogy még éppen megengedte a földi lét minimumát. Ahhoz hasonlíthatnám a helyzetet, mintha mindkét lábbal az égben álltam volna, anélkül, hogy a földi lét ajtóit véglegesen bezárultak volna. Ezután fokozatosan csökkent az „isteni levegő” és az érzékek lassan visszatértek a megszokottabb működéshez – mármint a feltámadott állapotukban való működésükhöz.”

8. Inkarnáció

„A következő kinyilatkoztatás a mennybemenetel élményének eredményeként jelentkezett. Az „isteni levegő” csökkenése, a visszatérés a feltámadott állapothoz, a mennybemeneteli élmény megfordítottja volt. Az újra-alkalmazkodás a teljes szenzoros felfogáshoz hat-kilenc hónapot vett igénybe, és oly nehéz volt, hogy ehhez viszonyítva az ürességek üressége könnyű játéknak tűnt.

Elhagyva az isteni körülményeket, a visszatérés az érzékelő világba csak így írható le: ó, milyen félelmetes (borzasztó) az Isten! Az emberi állapot az istenihez viszonyítva csak „pokolnak” tekinthető. Amit mi általában oly szépnek tartunk ezen a világon, az tulajdonképpen idéltlen, és ránézni is elviselhetetlen az istenihez viszonyítva.

Aki azt hiszi, hogy az ember egyszerre bírhatja az eget és a földet, nagyon téved. Ez *Isten tökéletes transzcendenciájának* teljes lebecsülése. A *végső ország* nem ez a világ, az még csak nem is kompatibilis ezzel, – ezért van halál.

Az *aszcezió* pontjái az út irreverzibilisen előre mutatott, de itt tett egy *visszaforduló mozdulatot*. Megmutatta, hogy Istennek el kellett hagynia a végső, üdvözült állapotot, hogy az emberi tudatosságot felvegye, mert a kettő együtt nem létezhet. Krisztusnak, hogy az isteniből az emberi állapotba jusson,

keresztül kellett mennie az „ó, milyen borzasztó az Isten!” állapoton. Az ember, amikor világra jön, ezen nem megy keresztül, mert mi a megnyilvánultból, vagy az üresség ürességéből, vagy a sötétségből jövünk, míg Krisztus a *nem-megnyilvánultból*, a *Világosságból* jött a mi sötétségünkbe.

Így az *inkarnáció* menete a következő: Krisztus leszáll a végső isteni állapotból a mennybemenetel tapasztalásába, innen a (szenzoros) feltámadott állapotba, és innen a tudatosságba és az egyesülés ego nélküli állapotába, amelybe született. Megszületésekor azonban Krisztus mégis kezd hazatérni, és mindannyiunkat elvisz magával.

Én az inkarnációt tekintem Krisztus igazi „megmentő” cselekedetének, ehhez viszonyítva halála egy áldott felszabadulás, dicsőséges felemelkedés vissza az isteni állapothoz.

Az aszcenzió után igazi *reaklimatizáció* a világhoz már nem lehetséges. Ami megmaradt, az az *Eucharisztia*, minden más csak pusztá teher. Az aszcenzió és *inkarnáció* után azt, ami megmaradt, az „Eucharisztikus állapotnak” nevezem. Az Eucharisztia Krisztus utolsó szava”.

***

Bernadette Roberts áttanulmányozta a világ ismert nagy metafizikáit, hogy összehasonlítást tegyen saját útjának tapasztalatai, és az azokban leírtak között.

A *hinduizmus* megfogalmazza azt, hogy az Atman (Önmagam) lényegét tekintve azonos Brahmannel (Abszolútum), Brahmanon belül azonban disztinkciót tesz. Annak megnyilvánult formáját Saguna-Brahmannak nevezi, míg a meg-nem-nyilvánult, tulajdonságok nélküli Abszolútumot Nirguna-Brahmannak. Azt állítja ez a tan, hogy a meditációban a savikalpa-samadhi állapot felfogja Saguna-Brahmant, mégpedig tartósan, a nirvikalpa-samadhi állapot pedig Nirguna-Brahmant, de csak rövid időre: ez utóbbiban ugyanis nem lehet tartósan megmaradni, hanem vissza kell gyorsan térni. Bernadette Roberts azonban azt mondja, saját tapasztalata alapján, hogy ebben az állapotban tartósan meg lehet maradni, ebben élni is lehet.

Eloolvasta a *buddhista* irodalmat is, és *Buddha* szavait teljesen genuinnak érezte, mert végül is ugyanarról számol be, amit ő is átélt. A buddhizmus szóhasználatában a Samsara (létforgatag) és a Nirvána (üresség, tökéletes nyugalom) feleltethető meg az előbbi Saguna-Brahman és Nirguna-Brahman fogalmaknak. Buddha azt állítja, hogy ebben az állapotban élni lehet, és élete példázta ezt: a fügefafa alatti megvilágosodása után évtizedeken keresztül tartósan élt ebben az állapotban. Tanításának legalapvetőbb fogalma az Anatta vagy Anatman – amit nem-én-nek szoktak fordítani, de ebben a vonatkozásban találóbba a nem-lélek elnevezés – szintén a Self feladása utáni No-self állapotára utal.

Egyébként *Meister Eckharttól* is hoz olyan idézeteket, amelyek az övével egyező átélésekről számolnak be. *Junggal* kapcsolatban az ego és Self fogalmán túl elsősorban az Istenről mondottakat kommentálja. A jungi felfogás korlátját abban látja, hogy – Jung szerint – ha van Isten, az csak a tudaton keresztül fogható fel. Az ő tapasztalata a tudaton túli, tehát a reflexív tükröző tevékenységet nélkülöző, közvetlen megismerés lehetőségét igazolja. Tehát, Isten a tudatot meghaladó módon is felfogható, sőt úgy fogható fel igazán.

Hadd foglalom össze röviden Bernadette Roberts elképzeléseinek a lényegét! Az *ego* a reflexív tudatosságunk érzőpontja, a személyes én érvényesülési akaratát kísérő érzelmeink összessége. Nem az öntudatot, vagy a tudatosságunkat nevezi ő egonak, hanem leginkább az előbbi akaratot, és az azt követő érzéseket. Ez az ego az, aminek meg kell szünnie, meg kell halnia, és meg is halhat teljes egészében. Ego nélkül nemcsak, hogy lehet élni, hanem éppen ez, az ego-nélküli lenne a természetes, szabad élet.

A Selfet, mint automatikus, reflexív, önmagára visszahajló tudatosságot fogalmazza meg. A Self tehát az a reflexünk, amellyel egyéniségünkre vonatkoztatunk mindent. A Self az önös ego nélküli önmagunk, a tiszta öntudatunk, valódi önvalónk.

A No-self pedig már nem tudatosság, nem tükrözés, hanem az abszolút közvetlen tudás.

Az ego halála utáni állapotban, ami egyébként azonos a keresztény misztika „*unio mystica*” -jával, a másik ember, az Isten megismerése és *egység-élmény* következik be. Az élmények szintje azonban különböző lehet. Bernadette Robertsnek fantasztikus élményei, tapasztalásai voltak, különleges adományokkal. Ez azonban ne „kedvetlenülítsen el” bennünket a magunk kilátásait illetően. Azt mondja ő, hogy a misztikus szent a misztika zsenije, ami persze ritka. Egy ilyenre legalább hat-nyolc ezer olyan

„hétköznapi ember” jut, aki szép csendben kontemplálva, különösebb élmények nélkül megélheti az egységélményt. Sőt, szerinte, ha ki-ki saját sorsát, a rászabott megpróbáltatásokat őszintén és ellenkezés nélkül vállalná, akkor kb. hat-nyolc év alatt eljutna az unió mystica állapotába. Ez lenne tulajdonképpen a normális emberi élet, ekkor élénk egoizmus nélkül együtt a többi emberrel, ekkor követnék egoizmus nélkül Isten parancsát.

Ami a No-self állapotát illeti, még az is elérhető, vagy megközelíthető alacsonyabb tudatossági szinten, illetve kevesebb élménnyel kísérve. Volt öneki egy szomszédasszonya, egy *Lucille* nevű 85 éves kedves, szimpatikus néni. Egyszer az utcán, bevásárlás közben beszélgettek, és ő elmondta Lucille-nak, hogy neki már nincsen önmaga, úgy is mondhatná, hogy elveszítette a lelkét. „Te is?” – kérdezte Lucille, és elmesélte, hogy hat évvel ezelőtt kezdődött a világtól való elfordulása, és nagyon hasonló élménysorozaton ment át ő is. Ketten együtt kitalálták, hogy az úgy lenne Isten tervében, hogy mire felnövünk, már legyen meg az egységélményünk, és annak értelmében éljük le az életünket itt a Földön. Amikor pedig elmegyünk innen, addigra már a Selfünket is adjuk fel, hogy akkora már a következő világra legyünk felkészülve; ha pedig nem, akkor a halálban vagy a halál utáni tapasztalásban úgymint megéljük, feltéve, hogy az ember a *feltámadásra és nem a visszatérésre* apellál.

Érdeemes talán az *útjának a lépéseit* is még egyszer összefoglalni. A folyamat kezdete a megtérés, vagyis az, amikor az ember az eredeti irányba fordul. Ezt követi a transzformáció, amelynek során – ő úgy fogalmaz – a személyes tudattalan archetípusaival kell tisztába jönnünk. Ennek a végét jelzi az egység állapota, az ego-nélküliség állapota. Ezt követően a kollektív tudattalan archetípusaival birkózunk meg és oldjuk fel azokat. Azt mondja, hogy a kollektív tudattalan mindegyik archetípusa a Selfnek valamilyen megnyilvánulása.

Eközben már jelentkeznek a No-self felvillanásai. Ami ezután következik, és amit ő a Krisztusi misszió különböző fázisaival jellemez, az már a No-self állapotaihoz tartozik. Ide sorolja a pokolra szállást, ami azonos a keletiek nagy üresség-élményével, valamint a feltámadást és a mennybemenetelt. Ez az a No-self állapot, amelyből szerinte Krisztus közénk érkezett a Self állapotába.

Bernadette Roberts nagyon is tisztában van azzal, hogy mennyire korszerű és fontos az a *kinyilatkoztatás*, amelyet ő kapott. A párbeszéd folyik Kelet és Nyugat vallásai között, és én mindeddig úgy éreztem, hogy a Nyugat nem adott méltó választ a Kelet meditációs gyakorlatából levont metafizikákra. Úgy érzem, hogy a legfőbb időben Isten megadta a kinyilatkoztatást. Ezt így érzi Bernadette Roberts is. Ő azt mondja, hogy most ugyan Kelet tanai áradnak Nyugatra, de eljön az az idő, amikor a kereszténység újabb dimenziói, a No-self gondolata árad majd Kelet felé.

Elmondanám még azt a konklúzióját is, hogy Krisztus nem volt keresztény, – ezt soha nem is állította magáról; végső realitása nem tartozik egyetlen vallásos rendszerbe sem. Azok, akik végig járják az utat Krisztus akarata szerint, úgy ahogyan ő tette, lelépnek az összehasonlítható vallások és pszichológiai paradigmák térképéről.

***

Tisztelt barátom, Pali volt az, aki elment hozzá és személyesen találkozott vele. Megkérem őt, hogy számoljon be erről a találkozásról nekünk.

Dr. Kürthy Pál:

„Elolvastam a műveit és leveleztem vele két-három évig, és mivel úgy éreztem, hogy levelezés útján nem kapom meg a szükséges választ a kérdéseimre, elmentem hozzá. Ő *Los Angeles* mellett lakik *Santa Monica*-ban. Vittem magammal 30 kérdést és három napot töltöttem nála. Ezalatt megválaszolta kérdéseket.

A benyomásom róla: bejártam Ázsiát, sok emberrel találkoztam, jógival, risivel, de ő a legnagyobb. Hozzá fogható szellemi nagyságot nem láttam az életemben. Láttam jógikat, akik tudtak csodát tenni, de jellemben, személyiségben és belső erő szempontjából egyik sem volt fogható hozzá. Ha megjelenik valahol, azt lehet érezni, hogy ő más. Sugárzik belőle valami, ami azt is, aki mellette áll, rögtön átjárja. Az egyénisége olyan, amelyről érződik, hogy nem emberi, hogy azon túli. Ahogy megjelenik, ahogy

odanyújtott nekem valamit, ahogy válaszolt a kérdéseimre, abból mind-mind ez sugárzik. Én ismerem a tibetieket: ugyanaz az arc. A keleti tanításokat egyébként döbbenetes módon érti.

Megkérdeztem tőle, hogy milyen meditációs praktikákat ismer. Azt válaszolta, hogy semmilyen. Egész életében meditált ugyan, de nincs ilyen-olyan-amolyan módszer, hanem csak egy van, a csend elérése. Mindenkinek azt ajánlja, hogy a csendben tartózkodjék. Teljes lemondás és önfeladás. Szűnjék meg az én. Nekem szóról-szóra azt mondta, hogy az ének meg kell szűnnie. Ahogy *Szent Pál* is mondja a Bibliában: „nem én, hanem Krisztus”. A csend elérése végül is nem más, mint az önvalónk, a Selfünk feláldozása. Ha a Self megszűnik, akkor közvetlenül látunk, és ő ezt az állapotot tükrözi.

Megkérdeztem tőle azt is, hogy az anyaggal mit tud tenni. Furcsa mód azt felelte, hogy mindent, bármit. Kérdeztem, hogy tett-e valamit. Azt mondta, hogy igen, pár dolgot, de csak próbaképpen. Soha nem fogja felhasználni a mindentudását. Nincs értelme, hogy a fizikai anyagvilágban ilyesmit tegyen, mert ő már nem abban él.

Egyébként talán idejön egyszer. Megígérte, hogy ha Európába jön, akkor meglátogat bennünket két-három napra. Így lesz-e, nem tudom. Egy különleges ember, aki teheti, próbáljon vele kapcsolatot teremteni.”

***

Pali szavait azzal egészíteném még ki, hogy egy egyszerű, puritán lakásban él, amelyben van egy computer, és gyakorlatilag alig más. A computeren írja könyveit. Szerencsére, van, aki szponzorálja, így az írásait tudja publikálni. Palit elvitte mindenüvé, autón. Ragyogóan vezet autót, és ma már persze az sem probléma, hogy összeüssön egy vacsorát és ellássa a vendégeit. Hajnalban elkezdte Palit „gyötörni” és este még fáradhatatlanul magyarázott. Pali, aki egyébként jó állóképességű, volt az, aki szólt végül, hogy elég, álljunk meg és pihenjünk. A magyarázatait nem egyszer kifejező eszközökkel, például gyurmából gyúrt figurákkal teszi plasztikussá, legyen szó akár a legelvontabb dolgokról, mint a Szentháromság.

Teljesen nyitott a különféle felekezetek és áramlatok irányában, hiszen az ezeket jellemző elhatárolt paradigmákon túllépett. Palit például elvitte a hindu *Yogananda Centrumba*. Nekem küldött egy doboz füstölőt, mind a mai napig azzal a füstölővel meditálunk, valamint egy pár nagyon kedves sort karácsonyra. Én tőle azon a karácsonyi lapon valóban nagyon komoly meditációs instrukciókat kaptam. Úgy, hogy csak azt tudom mondani, hogy állunk és csodálkozunk.

A kapott kinyilatkoztatások jelentőségével tisztában van. Közös barátainkat jól meg is botránkoztattuk, amikor elmondtuk azt a kijelentését, hogy ő nagyon szomorú lenne, ha csak addig ragadtatott volna el, mint Pál apostol. Erre mindenki felháborodott, hogy hogyan lehet ilyen beképzelt. De talán annak alapján, amit itt megpróbáltam elmondani az életről, érezhető, hogy itt az alázat magasiskolájáról van szó, nem pedig beképzeltségről. Mi hitelesnek érezzük ezt a kijelentését. Ma újabb kinyilatkoztatásokra volt szükség, és megadta rajta keresztül az Isten.

Az egyébként, hogy ő a No-self állapotában itt él közöttünk, az áldozat. Lehet, hogy még valamit fog kapni kinyilatkozásképpen, és azért kell itt lennie.

Hadd zárom ezt az áttekintést az ő szavaival.

Végül

„Krisztus azt mondta: „Boldogok, akik nem látnak és hisznek.” Nyilvánvalóan én nem voltam egyike e boldogoknak. És mégis, anélkül, hogy hittem volna, végül is láttam. És ez számomra azt jelenti, hogy végül – akár hisz az ember Krisztusban, akár nem – LÁTNI FOG.”

